

Recente evoluties in het afvalstoffenrecht

Het milieurecht in het algemeen, en het afvalstoffenrecht in het bijzonder, zijn snel evoluerende, dynamische rechtstakken. De materie van de afvalstoffen is bij herhaling onderhevig aan wijzigende inzichten, zowel op het vlak van wetgeving als op het vlak van rechtspraak. In deze bijdrage wordt kort stilgestaan bij een aantal recente evoluties, op Vlaams en op Europees niveau.

Nieuwe EVOA

De Europese verordening 259/93 van de Raad van 1 februari 1993, zoals gewijzigd bij beschikking 98/368/EG van de Commissie van 18 mei 1998 en beschikking 1999/816/EG van de Commissie van 24 november 1999, regelt het toezicht en de controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap. Deze verordening is rechtstreeks van kracht binnen het Vlaamse gewest op de uitvoer van afvalstoffen vanuit Vlaanderen buiten België, alsook op de invoer van afvalstoffen van buiten België naar Vlaanderen.

Deze verordening wordt momenteel herzien. Reeds op 30 juni 2003 werd door de Europese Commissie een voorstel ingediend voor een nieuwe verordening over de grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen. Beoogd wordt de bestaande verordening op basis van de opgedane ervaringen te verbeteren en verder aan te passen aan het Verdrag van Bazel van 22 maart 1989 en het in 2001 gewijzigde OESO-besluit van 30 maart 1992. Zo wordt meer uniformiteit en rechtszekerheid nagestreefd.

Naast het invoeren van een aantal bijkomende definities en een aantal nieuwe formulieren, en het doorvoeren van een aantal verduidelijkingen, bestaat de belangrijkste wijziging in het terugbrengen van het aantal lijsten, en dus ook van het aantal procedures, van drie naar twee. De huidige oranje lijst en de rode lijst worden samengevoegd tot één lijst, opgenomen als bijlage IV bij de verordening. Deze lijst komt overeen met bijlage VIII van het Verdrag van Bazel. De huidige groene lijst wordt vervangen door bijlage III bij de verordening, die correspondeert met bijlage IX van het Verdrag van Bazel.

De voor nuttige toepassing bestemde afvalstoffen van bijlage III vallen onder de *algemene informatieplicht*. Ze kunnen zonder voorafgaande kennisgeving worden overgebracht, op voorwaarde

dat het transport vergezeld gaat van bepaalde informatie, ondertekend door verzender en ontvanger. Alle voor verwijdering bestemde afvalstoffen en de voor nuttige toepassing bestemde afvalstoffen van bijlage IV blijven daarentegen wel onderworpen aan een *voorafgaande schriftelijke kennisgeving én toestemming*. De kennisgeving moet worden gedaan bij de bevoegde overheid van verzending, die nagaat of de kennisgeving correct is ingevuld. Daarna wordt de kennisgeving doorgestuurd of wordt gemotiveerd bezwaar gemaakt door de bevoegde overheid van verzending. De bevoegde overheid van doorvoer en/of bestemming gaat na of de kennisgeving volledig is en zendt een ontvangstbevestiging aan de kennisgever. De bevoegde overheid van bestemming moet binnen dan binnen de dertig dagen al dan niet schriftelijk toestemmen.

Het voorstel voor de nieuwe verordening dient nogmaals officieel te worden overgemaakt aan het Europees Parlement en vervolgens opnieuw aan de Raad. Dit betekent concreet dat de definitieve goedkeuring ten vroegste eind oktober 2005 verwacht wordt.

Arrest Van de Walle/Texaco

De afvalsector kijkt met belangstelling naar (de gevolgen van) het inmiddels 'beruchte' arrest Van de Walle van 7 september 2004 van het Europees Hof van Justitie. In deze zaak oordeelt het Hof dat accidenteel in de bodem geloosde koolwaterstof een afvalstof is, ongeacht het onvrijwillig karakter van de lozing. Dit arrest ligt in de lijn van de vroegere rechtspraak van het Europees Hof van Justitie, waarin een ruime definitie wordt gegeven aan het begrip afvalstof. Het Hof gaat nu echter nog een stap verder door te stellen dat ook de verontreinigde bodem een afvalstof is, louter omwille van het feit dat deze met koolwaterstof is verontreinigd. Het feit of de grond al dan niet uitgegraven is, is volgens het Hof irrelevant. Het Hof is van oordeel dat enkel met deze interpretatie het milieudoel van de Europese Afvalstoffenrichtlijn en het daarin opgenomen verbod op het achterlaten van afvalstoffen kan worden bereikt.

Dit arrest roept een reeks vragen op. Het is vooralsnog onduidelijk hoe dit arrest zich verhoudt tot de 'conflicterend' nationale bodemwetgeving *enerzijds* en tot de Europese Richtlijn betreffende milieuaansprakelijkheid (Richtlijn 2004/35/EG) *anderzijds*. Verder rijst de vraag welke implicaties het arrest heeft in het licht van de Europese stortplaatsenrichtlijn (Richtlijn 1999/31). Het Hof lijkt niet bij deze vraag te hebben stilgestaan. Wel kan worden gesignaleerd dat het Hof enkele maanden later, in het arrest Niselli van 11 november 2004, heeft geargumenteed dat het onbeheerd achterlaten van afval niet kan worden beschouwd als

een methode van verwijdering. Daarmee lijkt het 'gevaar' van de toepasselijkheid van de Europese stortplaatsenrichtlijn op situaties van bodemverontreiniging (voorlopig) te zijn afgewend.

Arrest Siomab

In het arrest Siomab van 19 oktober 2004 stelt het Europees Hof van Justitie met betrekking tot de Verordening 259/93 dat de bevoegde overheid de overbrenging niet ambtshalve anders mag indelen dan is aangeduid door de kennisgever. De bevoegde overheid van verzending dient dus aan de bevoegde overheid van bestemming de kennisgeving over te maken, zonder dat ze het doel van de overbrenging kan herkwalficeren.

Wijzigingen Vlaams Afvalstoffendecreet

Op Vlaams niveau dient te worden gewezen op de afschaffing van het pas recent ingevoerde artikel 2bis van het Afvalstoffen-decreet, door het Decreet van 22 april 2005 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en landbouw. Dit laatste decreet brengt ook een aantal terminologische wijzigingen aan in het Afvalstoffendecreet en voert in artikel 47 §2 van het Afvalstoffen-decreet een aantal nieuwe milieuheffingstarieven in. Ook worden 2 nieuwe strafbaarstellingen opgenomen in artikel 56 van het Afvalstoffendecreet.

Stortverbod Duitsland

Ook in Duitsland is een wijziging in de afvalstoffenwetgeving op komst. Op 1 juni 2005 treedt in Duitsland een stortverbod in werking voor 'niet behandeld brandbaar restafval'. Het gaat om een absoluut stortverbod; er is geen enkele mogelijkheid tot ontheffing. Vanaf die datum moet het restafval eerst worden voorbehandeld (verbrand in een afvalverbrandingsinstallatie of mechanisch biologisch behandeld) vooraleer het mag worden gestort. Bij mechanisch biologische behandeling wordt het hoogcalorisch en het laagcalorisch afval gescheiden. De laagcalorische fractie moet eerst worden bewerkt, ofwel door vergisting, ofwel door vercompostering, alvorens het kan worden gestort. Dit Duitse stortverbod zal een impact hebben voor de afvalsector in het Vlaamse Gewest. Het exporteren van afval naar Duitsland zal vanaf 1 juni 2005 economisch onaantrekkelijker zijn. Er wordt voor de nabije toekomst zelfs export van Duits afval naar het buitenland voorspeld, nu er momenteel in Duitsland nog niet voldoende verwerkingscapaciteit zou voorhanden zijn om de gevolgen van het stortverbod te ondervangen. ■

Tom Malfait
Advocaat LDR Milieuvocaten
tom.malfait@ldr.be - www.ldr.be